

Nowy

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Środa, dnia 4 kwietnia 1917 r.

TEATR POLSKI, Cegielniana Nr. 63.

Ostatni pożegnalny występ **LUDWIKA SOLSKIEGO**
byłego dyrektora teatrów rządowych w Warszawie i Krakowie.

Środa, dnia 4-go kwietnia punktualnie o godz. 7 i pół wiecz.

Judasz z Karjotu dr. w 3 akt. (6 odsł.)
K. Rostworowskiego

Nowe dekoracje według projektów profesora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie
J. Mehoffera.

Wojna i pokój a rewolucja rosyjska.

Korespondent „Neue Freie Presse” miał okazję rozmawiać z kilkoma wybitniejszymi działaczami społecznymi szwedzkimi na temat rewolucji rosyjskiej i jej stosunku do wojny, względem pokoju. Informatorzy korespondenta znają Rosję dobrze i zdanie ich posiada wartość.

Dr. Rudolf Kjellen, członek pierwszej Izby, profesor uniwersytetu, autor książki „Współczesne mocarstwa”, zaznaczył, że rewolucja jest początkiem ale bynajmniej nie końcem. Nikt końca nie zna. To też zadawała się, jak na teraz, dwoma spostrzeżeniami:

1. Historia świata wskazuje, że tak wielkie państwo, jak Rosja, może utrzymać się tylko przy dwóch systemach: carszmie lub federalizmie. Republika bez federalizmu według doświadczeń historii prowadzi wprost do anarchii. Przy takiej rozległości geograficznej, jak Rosja, niemożliwa jest monarchja konstytucyjna.

2. W każdym wypadku rewolucja musi wywołać osłabienie siły militarnej Rosji. Nie można równocześnie przeprowadzać wielkiej rewolucji i wielkiej wojny niesłabnącymi siłami. A jeśli zwrócić uwagę na to, że w Rosji trzeba się liczyć z wpływami pokojowo nastroszonych mas robotniczych i chłopskich, to trzeba przewidywać zbliżanie się pokoju. Niewątpliwie zmiana gabinetu we Francji nie nastąpiłaby, gdyby rewolucja nie oznaczała osłabienia siły militarnej Rosji.

A kto zwycięży? Milukow czy Czheidze? We wszystkich rewolucjach zawsze zwyciężała lewica, która wywoływała falę reakcji. To przyjdzie musi.

Harald Hjärne, członek pierwszej Izby, członek akademii szwedzkiej, profesor historii na uniwersytecie w Upsali, był w bliskich stosunkach naukowych z Milukowem, który zawsze poświęcał Hjärne'emu swoje dzieła po szwedzku. Milukow bowiem zna język szwedzki. Hjärne chwali dzieło Milukowa o porażce ekonomicznej Rosji w wojnie północnej z Karolem XII, za które utracił profesorstwo na uniwersytecie moskiewskim. Ale ten krytyczny historyk zadziwiał szwedzkiego uczonego ultranacjonalizmem swoim i swej partii w polityce zewnętrznej. Sądził on, że służą w ten sposób sprawie liberalizmu. Wydawało się, że za wzór wzięli sobie nacjonalistów niemieckich z lat sześćdziesiątych.

Obecna wojna—to dzieło po części Milukowa i kadetów. Starzy pa-

slawieci wysnuwali politykę zaborczą z marzeń romantycznych, Milukow zaś z rozwoju narodowo-gospodarczego Rosji. Jest on twórcą neosłowiańskiego kursu wewnętrznego, który godzi się na radykalną centralizację z wprowadzeniem jaknajbardziej ograniczonych autonomii. Dlatego nienawidzą mu Finlandczycy. W ostatnich czasach występował przeciwko dalej idącej autonomii polskiej. Ale idea jego nie obiecuje wyników—są za słabe.

Między Milukowem i Sazonowem według wszelkiego prawdopodobieństwa istnieje tajna umowa, a przynajmniej porozumienie, jak również i z postem angielskim Buchananem. Anglja popierała swoją partję, ale nie jest wcale prawdą, by Anglja wspierała wprost rewolucję. Do końca wierzyłem, że Rosja uniknie rewolucji, nie spodziewałem się jej teraz. Rosja nie prowadziła nigdy wojny tak popularnej, tak ludowej, jak obecna, skutkiem nienawidzi do Niemców. Wystarczy przecież wspomnieć tylko o pogromach Niemców, które srożyły się, a może i srożą się jeszcze. Później Rosja będzie nienawidziła Anglików. Wkrótce niewątpliwie usłyszymy znowu o pogromach, ale już żydów i innych narodowości uciskanych.

W możliwość zwycięskiej kontrrewolucji Hjärne nie wierzy, a raczej spodziewa się rozwoju chaosu. Republiki zaś znają rosjanie tylko z imienia i bajki, a nie z treści, republika więc byłaby anarchją pod inną nazwą.

Pokój byłby możliwy w razie znowu armji, niewiadomo jednak, jakie jest stanowisko armji wobec rewolucji. Symptomaty pokoju są w rewolucji, ale tylko o tyle, o ile osłabiają moc Rosji—nie więcej przecież.

Rząd szwedzki uznał już oficjalnie nowy rząd a praktyczne ministerjum spraw zewnątrz. Jest w stałym stosunku z rządem tymczasowym rosyjskim z powodu obrony interesów niemieckich, którą Szwecja niedawno objęła. Anglja wywiera, oczywiście, teraz zwiększony nacisk, by ustalić komunikację z Rosją przez Szwecję, ale rząd szwedzki wszelkie żądania w tym kierunku kategorycznie odrzuca.

W sprawie jeńców cywilnych.

Tymczasowa Rada Stanu złożyła w dniu 26 lutego r. b. obu general-gubernatorom wniosek w sprawie uwolnienia przebywających w Niemczech i Austro-Węgrzech jeńców cywilnych, t. j. wszystkich tych obywateli Królestwa Polskiego, którzy, nie należą do wojska rosyjskiego, z tych czy innych względów znaleźli się w Niemczech i Austro-Węgrzech i tam zostali internowani.

Biorąc za punkt wyjścia sytuację, wytworzoną aktem 5 listopada, Tymcz. Rada Stanu wniosła: 1) o poddanie rewizji spraw tych wszystkich jeńców cywilnych polaków, przebywających w Niemczech i Austro-Węgrzech, którzy tam zostali wysłani za karę, i w braku przeszkód istotnych o udzielenie im pozwolenia na powrót do kraju i 2) o uwolnienie i udzielenie pozwolenia na powrót do kraju wszystkim pozostałym kategoriom jeńców cywilnych polaków.

W odpowiedzi gubernatora generalnego warszawskiego z dn. 15 b. m. zaznaczone zostało, iż wypowiedziane przez Tymcz. Radę Stanu życzenia odpowiadają w znacznej części zasadom, jakimi generalne gubernatorstwo kierowało się w sprawie uwalniania jeńców cywilnych od początku swego istnienia, a więc jeszcze przed aktem 5 listopada; zasady te, które już znalazły swoje zastosowanie i nadal służą mają za podstawę przy uwalnianiu jeńców cywilnych, zostały w tejże odpowiedzi zakomunikowane Tymcz. Radzie Stanu, jednocześnie zaś opublikowane w „Deutsche Warschauer Ztg.”, skąd przedrukowały ją dzienniki polskie; sprowadzają się one do tego, iż z wyjątkiem osób, które same nie życzą sobie opuścić obozu jeńców, lub też, które otrzymały zajęcia zarobkowe w instytucjach gospodarczych wojennych, wszyscy pozostali jeńcy cywilni mogą uzyskać zwolnienie, nawet ci, którzy wysłani zostali za karę, chyba, że przy ponownym rozpatrzeniu ich sprawy stwierdzone zostaną zupełnie wyraźne dowody ich winy, lub też powrót ich bezwarunkowo wywołałby komplikacje w przyszłości.

W dn. 24 marca otrzymała T. Rada Stanu odpowiedź od rządu austriacko-węgierskiego za pośrednictwem c. i k. austr.-węgierskiego komisaża rządowego przy Radzie Stanu.

W odpowiedzi tej zostało zaznaczone, iż c. i k. ministerjum wojny zarządziło uwolnienie wszystkich jeńców cywilnych, pochodzących z obszaru generalnego gubernatorstwa wojskowego w Lublinie po dokonaniu pewnych koniecznych formalności, o ile zatrzymanie ich w Austro-Węgrzech nie jest konieczne z ważnych względów wojskowych lub gospodarczych. Od zwolnienia mają być wyłączeni wszyscy prawosławni rosjanie, tudzież osoby, co do których zachodzi konkretni danymi uzasadniona obawa, że i obecnie jeszcze w razie powrotu do domu zakłócaliby porządek publiczny lub szkodziliby interesom wojskowym.

Kronika

— **Stronnictwo Polskiej Demokracji.** W mieście naszym zawiązało się Koło łódzkie Stronnictwa Polskiej Demokracji, którego władze naczelne znajdują się w Warszawie. Program tego stronnictwa nakreśla następujące cele: 1) Zorganizowanie mieszczaństwa polskiego, sfer rzemieślniczych i inteligencji niezależnej pod sztandarem natychmiastowej budowy Państwa Polskiego, na podstawach aktu 5-go listopada, z freztem antyrosyjskim, 2) Jaknajszerszej polską demokracją całego życia

państwowego i społecznego, oraz wszystkich urzędów państwowych i administracyjnych.

— **Na Zjazd Techników Polskich.** Na skutek starań zarządu łódzkiego Stowarzyszenia Techników organizatorzy Zjazdu Techników Polskich w Warszawie wystarali się w kilku hotelach i restauracjach warszawskich o rabaty i bonifikaty cen; od 15 do 30 proc. dla Techników z Łodzi, oraz prowincji, udających się na zjazd. Oprócz tego zarząd łódzkiego Stow. Techników otrzymał informację od organizatorów Zjazdu, iż przepustki na przejazd do Warszawy otrzymywane będą bez żadnych przeszkód za opłatą 2 marek w oddzielnych Urzędach.

— **Z kancelarii kościelnych.** W pierwszym dniu świąt Wielkiej Nocy, kancelarie parafjalne w mieście będą zamknięte przez cały dzień, wobec czego wszelkie sprawy związane z czynnościami kancelaryjnymi, jak naprz. akty chrztu, załatwić należy wcześniej.

W drugie święto kancelarie parafjalne otwarte będą, jak w zwykłe niedziele.

— **Z Sekcji Kobiet Chrześc.** Dziś w środę 4 kwietnia o godz. 5 i pół po poł. w Domu Ludowym Stow. Robotników Chrześcjan przy ul. Przejazd 34, odbędzie się ogólne posiedzenie Sekcji Kobiet niesienia pomocy chorym chrześcjanom przy magistracie.

— **Wyplata zapomóg rezerwistom** odbywać się będzie przy ul. Konstantynowskiej № 29 (w lokalu Kuratorjum), przy ul. Konstantynowskiej № 29 (II piętro), Nowo-Spacerowej № 27 i Średniej № 19 codziennie, poczynając od dnia 11 kwietnia r. b. w godzinach od 9-ej rano do 1-ej po poł. i od 3 do 6 po poł.

Wyplata dokonywana będzie podług początkowych liter nazwiska i za numerami, oznaczonymi przy każdej literze w nawiasie.

W środę, 11 kwietnia przy ul. Konstantynowskiej № 29:

Rano: lit. M (1—500) po poł. M (od 501 do końca).

Przy ul. Konstantynowskiej № 29 (II piętro):

Rano K (od 1—500), po poł. K (od 501—1000).

Przy ul. Spacerowej № 27:

Rano A (wszystkie numery), B (od 1—250), po poł. B (od 251—800).

Przy ul. Średniej № 19:

Rano S (od 1—500), po poł. S (od 501 do końca).

We czwartek, 12 kwietnia:

przy ul. Konstantynowskiej № 29:

Rano P (od 1—500), po poł. P (od 501 do końca).

Przy ul. Konstantynowskiej № 29 (II piętro):

Rano K (od 1001—1500), po poł. K (od 1501 do końca).

Przy ul. Nowo-Spacerowej № 27:

Rano B (od 801 do końca), G (od 1—250), po poł. G (od 251—800).

Przy ul. Średniej № 19:

Rano Sz (od 1—500), po poł. Sz (od 501 do końca); Sacz. (wszystkie numery).

W piątek, 13 kwietnia przy ul. Konstantynowskiej nr. 29.

wschodniem wybrzeżu brytyjskiem. Włości te przybrały takie rozmiary, że Bonar Law urzędowo oświadczył w Izbie niższej, że źródłem tych pogłoszek jest rozkaz armii, wydany do oddziałów garnizonu, aby były przygotowane na wszystkie możliwości, także na możliwość wyładowania wojsk nieprzyjacielskich. Faktycznego powodu do obaw niema.

Król i królowa rumuńscy.

SZTOKHOLM, 1.4. Z Petersburga donoszą: W kołach zbliżonych do rodziny króla rumuńskiego zapewniają, że król i jego małżonka zrozpaczeni są przebiegiem ostatnich wypadków, nie można bowiem liczyć, że Rosja zechce przelewać krew swoją w interesie przywrócenia zbiegłego króla na tron rumuński. Król przebywa obecnie w Ekaterynosławiu, gdzie zamieszkuje w pałacu Potemkina. Nad pałacem tym rozciągnięto ścisły dozór, istnieje bowiem obawa, że królowa rumuńska jako wielka księżna może być narzędziem intryg i zabiegów reakcyjnych ze strony niektórych osób rodziny cesarskiej.

Telegramy własne.
(Z ostatniej chwili).

Wojna Ameryki z Niemcami?

Żądanie wypowiedzenia wojny.

BERLIN, 3.4. Biuro Reutersa donosi z Waszyngtonu, iż Wilson zażądał we wtorek od kongresu ogłoszenia że Stany Zjednoczone i Niemcy znajdują się na stopie wojennej.

Formuła wypowiedzenia wojny.

ROTTERDAM, 3.4. „Associated Press“ donosi z Waszyngtonu: Oredzie wojenne Wilsona stanowią będzie najszczegółowsze z oredzi, jakie kiedykolwiek skierowane było do Kongresu. Wilson oczajmi w niem że czyni Niemiec i wściekłość niszczycielska łodzi podwodnych pociągnęły Stany Zjednoczone do wojny z rządem niemieckim, lecz nie z narodem niemieckim. Prezes wydziału spraw zagranicznych w parlamencie, Flood, zaproponował uchwałę, według której Stany Zjednoczone Ameryki północnej znajdują się na stopie wojennej z Niemcami, zaś prezydent Stanów upoważniony jest do prowadzenia wojny z Niemcami. Wniosek ten brzmi: „Ponieważ czyni rządu niemieckiego w ostatnich czasach były w istocie działaniami wojennymi, wymierzonymi przeciwko rządowi i narodowi amerykańskiemu, naród amerykański postanawia w kongresie formalnie ogłosić wojnę pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Niemcami, zaś prezydenta upoważnić do przedsięwzięcia kroków, mających na celu nietylko doprowadzenie terytorium Ameryki do zupełnej gotowości obronnej, ale również i wyłączenie wszystkich sił i użycie środków pomocniczych, aby przeciwko rządowi niemieckiemu prowadzić wojnę i po wojnie tej zapewnić szczęśliwy wynik“.

Walki na zachodzie.

BERLIN, 3.4. W. A. T. Pomimo wichru i deszczów działalność lotnicza na froncie zachodnim jest bardzo ożywiona. Przewagę niemiecką w przestworzach, a zwłaszcza wyż-

szosę pilotów i obserwatorów niemieckich nad nieprzyjacielskimi ilustruje cyfra świeżo straconych aparatów, jak również liczba pomyslnie wykonanych przedsięwzięć.

Tak np. eskadry lotników wykryły stanowiska silnych oddziałów piechoty angielskiej pod Savy i Huppy i skierowały przeciwko nim niszczący ogień.

Jeńcy określają straty jako nadzwyczaj ciężkie. Atak, poprzedzony silnym ogniem artylerji, nie rozwinął się.

Podobnie i przedsiębrane na całym froncie między Arras a Soissons angielskie i francuskie ataki wywiodowe rozchwiałały się wśród krwawych strat. Pod Boursiers, jak również na południe od strumienia Omi-gnon przeciwnika zmuszono do cofnięcia się. Francuzi i Anglicy wspólnymi siłami atakowali na linii Francoilly—Dallon. Ponieśli oni w ogniu artyleryjskim i w spotkaniu z bliska ciężkie straty.

Podobnie rozchwiałały się natarcia na Epine de Dallon. Nie lepiej powiodły się próby ataków, przedsiębranych wieczorem i w ciągu nocy.

Szturmy, skierowane po obu stronach drogi Bapaume—Cambrai i pod Neuville — nie rozwinęły się — podobnie jak i ponawiany trzykrotnie atak na południe od Epohy.

Podobnież los spotkało i natarcie na Boussoy, oraz na Leverquier, które przedsięwzięto po silnym przygotowaniu artyleryjskiem.

Zastój w Afryce.

BERLIN, 3.4. W. A. T. W angielskiej depeszy iskrowej z Carnaron z dnia 1 kwietnia — głównodowodzący

w Afryce wschodniej komunikuje, iż pora deszczowa i stosunki klimatyczne w okolicy pobraża wykluczają wszelką działalność wojenną.

Stan ten zostanie użytkowany na uregulowanie angielskich sił wojskowych w celu przygotowania ich do dalszego prowadzenia walki — jak również na naprawienie dróg i kolei, które Niemcy przy cofaniu się zniszczyli.

Doniesienie to pozostaje w związku z wiadomościami z Afryki Południowej, które wspominają o ciężkich stratach korpusu ekspedycyjnego i o zupełnym nieudaniu się pochodu angielskiego przeciw niemieckim koloniom, o których całkowitem zawołowaniu pisało się już w zeszłym roku.

Ofiary.

Z okazji żareczyn panny Marii Berenson z p. Efimem Siljanskim ofiaruje na rzecz „Uzdrowiska“ panna M. B. marek 5

Cięta.

— Jak pani śmiesz, za półbiletem wieść tak dużego chłopca, — woła do żydówki uburzony konduktor kolei.

— Nu, niech się pan nie gniewa; kiedym wsiadała z nim do wagonu w Warszawie, on był jeszcze mały, ale panowie tak się wleczenie długo z waszą koleją, że nim przyjechałam do Łodzi — to on już urosł.

Dla czego?

— Wiesz co, — mówił do swojego znajomego pewien fabrykant, uważający się za pójboga niemal, i obrażający się śmiertelnie, gdy go nie tytułowano jasnym panem — jutrze się żenie, ale jeśli się doczekam syna, nigdy mu nie dam imienia Jan.

A to dla czego?

— Bo nie mogę przecież pozwolić, aby mój lokaj mówił do niego kiedyś: *Jaś nie oświecony.*

Rutynowana nauczycielka

przygotowała celując do niższych klas wszystkich szkół prywatnych, wyuczyła też analfabetów w krótkim czasie języka: POLSKIEGO, NEMIECKIEGO i ARYTMETYKI do buchalterji. Ceny przystępne. Benedykta 14 (miesz. 28)

Nasiona

rolne, pastewne, drzew, tytoni, warzywne, kwiatów, miododajne, dla ptaków i narzędzia :: :: (ogrodnicze) :: :: Tylko w składach L. Jasieńskiego Łódź, Andrzejka nr. 10 i w Łęczycy. Cenniki na żądanie bezpłatnie.

Nakładacz lub nakładaczka

potrzebna od zaraz. Wiadomość: w administracji „N. Kurjera Łódzkiego“.

Sprzedam

Szafę mahoniową. Łóżko mahon. rozbier. szynę do szycia Singera. Stolik kuchenny i rozmaita damska garderobę i in. rzeczy. Południowa 24, stróż wskaze.

OGŁOSZENIA DROBNE

kuszerka Marija Kubicka przyjmie ul. Piotrkowska 109—7 konserwator na 100 litr mleka, potrzebny. Wiadomość: Piotrkowska 56 mleczarnia.

Mobil

brzymi wybór nowych, okazjnych stolowe, sypialne, salony, biurka, biblioteki, szafy, otomany, łózka metalowe, krzesła gięte. Wobec zastoju sprzedaje po cenach własnych i niżej. Magazyn Mebli Władysława Komiszowskiego, Piotrkowska 116 I piętro front 10

Jan Dzwierski zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi

Józefa Kaminska zagubiła paszport niemiecki, wydany z Pabjanic

Kupię polską maszynę do pisania. Oferty z ceną i systemem, Piotrkowska 81 biur „Promień“.

MEBLE stolowe, sypialnia dębowa kuchenne urządzenie sprzedam po cenie kosztu. Orla 23 stolarnia

Marmur Długa zgubiła paszport niemiecki wydany w Pabjanicach

Pierwszorządny krawiec damski B. Rudzki, Piotrkowska 17 (parter) Szaje elegancko kostjmy od Mk. 10. Pałta od Mk. 8, Suknie od Mk. 2. Nowe żurnale nadeszły jak również polecia najmodniejsze fasony papierowe. Obstalunki wykonywa się w przeciągu 24 godzin

Saradzieno dowód № 139316 Odziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego, Zachodnia № 31

Służba młod. uczciwa umiejąca dobrze gotować przyjmie mieszka zaraz. Adres prosi zostawić w N Kurjerze Łódzkim

Tomasz Kwasiński zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi.

Zagubił legitymację a wydana z doległości nielzenia pomocy biednym na imię Prom Bronistawa.

Zaginał dowód № 183815 Odziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego Zachodnia № 31

Zaginał dowód № 188745 Odziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego Zachodnia № 31

Dla instalatorów i warsztatów ślusarskich

Krany spustowe

z żelaza lanego w odlewie surowym z własnego modelu wzamian mosiężnych dostarcza

Tow. Akc. J. JOHN, Łódź, Piotrkowska 217.

Karpińskiego

Balsam Bengalski

Znieczulający.

Sprawia natychmiastową ulgę w nerwralgji, reumatyzmie, artretyzmie, migrenie, bólu zębów.

Cena pudełko Rb. 2.

Bolące miejsca natrzeć balsamem, pokrywając je następnie watą.

Laboratorium Chemiczno-Farmaceutyczne Tow. Akc. „Fr. Karpiński“ w Warszawie, ul. Elektoralna 35, telefon 600.

Wielka wyprzedaż Obuwia wysortowanego!!! Ceny przystępne.

J. Nowakowski i S-ka Łódź, Piotrkowska 9.

Króliki rasowe

bardzo tanio

DO SPRZEDANIA,

jak również i urządzenie dla hodowli królików podług najnowszego systemu. Wiadomość: Łódź, Konstanytnowska Nr. 51 m. 12 lewa oficyna II-gie piętro.

Redakcja i Administracja

Zachodnia 37,

otwarta od 9-ej rano —7 wiecz., w niedziele, od 8 — 12.

Redaktor przyjmuje od godz. 12—3 w pol.

Ugłoszenia

Nadesłano: przed tekstem i w tekście kop. 50 za wiersz petiowy i lam. przed telegramem kop. 60. Reklamys: za telegramami kop. 20 za wiersz peti. i lam. Nekrologia: za wiersz pet. i lam. kop. 30. Zwyczajne ogłoszenia: za wiersz pet. i lam. kop. 15. Małe ogłoszenia: za wyraz w 3 kop.; każde ogłoszenie naj-mniej 25 k.; postawy poszukiwane po 2 k. za wyraz. Za dołączenie reklam kop. się po 4 rb. od ykajca